

## ABONAMENTELE

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., 1/2 an 2 fl. 50 cr., 1/2 an 5 fl., 1 an 10 fl.

Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., 1/2 an 3 fl. 50 cr., 1/2 an 7 fl.  
1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

1/4 an 10 franci, 1/2 an 20 franci, 1 an 40 franci.

Abonamente se fac numai plătindu-se înainte.

## TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

## INSERTIUNILE

Un șir garmond prima-dată 7 cr., a doua-oraă 6 cr.,  
a treia-oraă 5 cr., și timbru de 30 cr.

Redacția și administrația: Strada Poplace Nr. 15.

Se prenumără și la poste și la librării.

Epistole nefrancate se refușă. — Manuscripte nu se înapoiază

Numeri singuratici à 5 cr. se vënd la »Tipografia«, soc. pe acțiun

Numeri singuratici à 20 bani se vënd la librăria G. Cârjan, Ploest

În jurul  
unei crize.

II.

(S). Cum s'a făcut, că aceiași oameni, cari au luptat în rînd cu dl Sturdza și sub comanda d-sale, — în timpul din urmă nu numai că au făcut un mare gol în jurul dlui Sturdza, dar' au început chiar o campanie energetică de răsturnare în contra dlui Sturdza?

Cum s'a făcut, că aceeași voință de jos, aceeași mulțime ce reprezintă suveranitatea poporului, sau dacă vreți, aceeași stradă, care a ridicat înainte cu trei patru ani pe umerii sei pe dl Sturdza și în triumf l-a dus până la fotoliul ministerial, se vină și se ceară acum capul dlui Sturdza?

Cum s'a făcut, că cei-ce ieri strigau »osana«, se strige astăzi »restigneste-le«? Răspunsul e scurt: pentru-că dl Sturdza dela putere nu mai era dl Sturdza din opoziție; se schimbase cu desăvîrșire.

Am da dovezi de prea puține cunoștințe și de o extraordinară superficialitate în științele politice, dacă nu am ști să facem deosebire între bărbatul de stat pus în fruntea opoziției, și între bărbatul de stat pus în fruntea guvernului. Același fiind ea om, nu e același ea politician. E o mare deosebire între omul din opoziție și omul dela guvern, și deosebirea aceasta trebuie recunoscută. Alta este misiunea opozantului și alta misiunea ministrului. Ministrul dorește aceea ce e »bun« pentru patria sa, opozantul caută aceea ce ar fi »și mai bun«. Opozantul are terenul cel mai larg pentru a critica, ministrul are terenul cel mai îngust pentru a produce. Alte orientări are omul când e în opoziție, și cu totul altele când e la putere.

Le accentuăm acestea, pentru a dovedi, că nu aprobăm vederile celor-ce cereau, ca dl Sturdza să împlinească ca ministru-president român tot ce promitea când se afla în opoziție, ca șef de partid. În opoziție se folosesc multe arme, și permise și nepermise, dar' toate în bunacredință de a ajuta, ear' nu de a strica.

Nu aceea a fost deci greșeala dlui Sturdza, că venind la putere nu s'a mai ținut de promisiunile făcute în opoziție, — pentru-că nu se putea ține de ele, — ci aceea, că în opoziție a făcut promisiuni, despre cari era convins singur că nu le va pute împlini ca ministru.

Să critici când ești în opoziție, și să ceri ceea-ce e »mai bun«; dar' să nu promiți, când știi că nu poți să dai ceea-ce promiți.

Și dl Sturdza a promis. A promis multe și surprinzătoare lucruri. Scriitorul acestor articole se afla în București pe vremea când dl Sturdza a rostit admirabilul seu discurs dela Orfeu, și a auzit din nemijlociată apropiere cum dl Sturdza se lăuda, că:

— »adversarii nostri ne învinovățesc că rîvnim după putere. Vă declar aici sîrbătorește, că partidul liberal nu mai așa vine la putere, dacă poate să poarte sus și falnic steagul, pe care e scrisă desrobirea fraților de sub jugul unguresc. Altcum nu vom și nu primim puterea.

Ei bine; frasa aceasta, pe care dl Sturdza a fost destul de precaut a o șterge din textul vorbirii publicat în gazete și retipărit în broșură, nu mai e simplă critică a politicii adversarilor, ci e o solemnă promisiune, e un vot sfânt, făcut în fața puterii de jos, un vot, care deobligă pe ori-care om onest, cu atât mai mult pe un șef de partid, aspirant la șefia ministerială.

Dl Sturdza a făcut votul, dar' nu s'a ținut de el!

Pentru-că primul seu lucru, după-ce a venit la putere a fost, să retrăceze tot ce a vorbit în opoziție.

Și aici se încep greșelile politice, săvîrșite de dl Sturdza.

Dl Sturdza știa bine că la putere nu va mai pute ține sus și falnic steagul național, și în loc să-l ascundă bine, pentru alte vremuri mai bune, a făcut ceea-ce nime altul nu cuteza să facă în locul d-sale, — l-a aplecat în fața dușmanului.

Cei-ce interes aveau să mențină și sub dl Sturdza, raporturile de pretenie politică cu statul român, cerut-au ca dl Sturdza să-și schimbe atitudinea de mai nainte în chestia națională, ear' dl Sturdza nu numai că și-a schimbat-o, în tăcere, cum trebuia s'o facă, ci a ținut să o aducă aceasta și la cunoștință publică, în fața aceleiași puteri de jos, înaintea căreia făcuse mai nainte votul solemn.

Lucrul acesta, a fost politicește incorect, — chiar imoral, și a sgduit încrederea țerei în sinceritatea dlui Sturdza.

Cei-ce interes aveau, ca mișcarea națională să fie suprimată, și în România și la noi, cerut-au dlui Sturdza ca el însuși să o suprimă, ear' dl Sturdza le-a împlinit dorința.

Ne-a desbinat pe noi, ear' pe frații din regat i-a adus la tăcere și nelucrare.

Lucrul acesta nu a fost numai imoral, ci chiar criminal!

Dușmanii nostri au ris, și noi ne-am înfrîntat.

Dar' dușmanii nostri au mers și mai departe în cutezanța lor. Au cerut dovezi dela dl Sturdza, că nu mai e cel vechiu, și dovezi li-s'au dat.

Au cerut decorarea călăului nostru, decorarea lui Jeszenszky, ear' Jeszenszky decorat a fost. Dușmanii nostri au ris, ear' țeara dlui Sturdza s'a revoltat.

Au cerut sistarea rentelor ce statul român dator era să le dea școalelor române din Brașov, și ele sistate au fost. Bánffy a ris, România s'a indignat.

Au cerut ca ofierii români să lege înfrățire cu ofierii honvezilor lor, și înfrățirea s'a legat la Brașov.

Toate acestea au fost lucruri, cari pe noi ne-au durut amar. Și cum noi formăm un singur corp cu frații din regat, durerea noastră a trecut și la ei și i-a atins amar și pe ei.

Când clătina creanga unui pom, se leagănă pomul întreg. Când lovești într'o parte din neamul tău, o simte neamul întreg.

Noi am plâns de umiliri ce ni-le-a adus politica dlui Sturdza, ear' frații din regat s'au revoltat; și în momentul în care toate actele dlui Sturdza le-au văzut desvélite în întreaga lor golătate și confirmate de cei mai deaproape interesați, — au scris ca un singur om și au salvat demnitatea națională; au măturat dela suprafața vieții politice pe cei-ce prea îndrăznesc a fost în a le comite, pe marele naționalist de odinioară: D. A. Sturdza.

Agravantă pentru actele dlui Sturdza, săvîrșite în detrimentul chestiei naționale, este împrejurarea, că toate au fost cu premeditare săvîrșite, după-cum vom arăta într'un articol următor.

Sibiu, 14 Aug. n.

**Dela Ischl.** Ministrul comun de externe, contele Goluchowski, a sosit Sâmbătă dimineața sa Ischl și la orele 11 a fost primul în audiență din partea Monarhului. Se crede, că în decursul săptămânei acesteia vor merge și prim-ministrii Thun și Széll la Ischl.

**PROCESUL „TRIBUNEL“.** Sîntem informați, că procesul de presă, în care redactorul nostru responsabil are să se supună în 19 curent obicnuitului interogator, nu e de caracter politic, ci pur personal.

„România Jună“. Domnul Aurel C. Popovici, ne roagă să rectificăm știrea dată despre apariția noului ziar „România Jună“ într'acolo, că nu d-sa e editorul noului ziar, ci mai mulți distinși tineri din România, ale căror nume se vor publica în primul număr al ziarului „România Jună“.

**DELA CRISTIANIA.** Se știe, că la banchetul dat în onoarea conferinței interparlamentare dela Cristiania, poetul Björnsterne Björnson a ținut o vorbire mult aplaudată, în care a accentuat necesitatea, ca toate statele marelui nord să fie neutralizate, din motivul, că aceasta ar fi începutul păcii universale. Mai departe, datorința și misiunea apostolilor păcii ar fi, — a zis căruțul poet, — să combată minciuna în politica de astăzi, va să zică să combată întreaga conducere mincinoasă de stat și diplomatică, — care provoacă războaie!

## Din Austria.

Mișcarea în contra paragrafului 14 s'a lăsat acum peste întreaga Austrie. Se poate zice, că Austria întreagă e astăzi o arenă de luptă și de demonstrație. Consiliile comunale rînd pe rînd aduc hotărîri în contra dăreii de consum, introduse în urma noului pact cu Ungaria, și tot odată proteste și în contra legărei acestui pact. Camerele de comerț își rostesc și ele cuvîntul, demonstrînd cu dovezi și cu date statistice, că de păgubitoare este pentru populațiunea din Austria această nouă dare de consum pusă pe zăhar și bere și cerînd sistarea încașării ei. Organele guvernului cassează, la rîndul lor, toate aceste hotărîri, ceea-ce nu împedecă însă comunele și corporațiunile să nu aducă altele, și nici pe guvernul austriac, să nu privească cu mâinile în sîn, cum se desvoată de bine trebile în Austria!

## Pera nu 'ntelege.

Bietul Pera, — figură inventată de cei dela Arad, — nu 'ntelege, de ce noi, reproducînd din foaia aradană toastul, — afirmative »autentic«, — al călugărului Mangra, am zis următoarele:

»Constatăm, că în »acest« toast al părintelui Mangra nu se află nimic din ceea-ce scriau gazetele maghiare.

Să-și noteze bine Pera, că cuvîntul »acest« era la noi subliniat. Și fiindcă Pera nu 'ntelege alusia fină de atunci, trebuie să-i deschidem acum capul, cu măciuca. Răspundem deci: Am bănuțit atunci deja, că nu acest toast a fost rostit la banchet din partea călugărului Mangra, și că prin urmare, textul »autentic« al toastului din foaia rom. dela Arad e — fals! Astăzi lucrul e clar și constatat. Dovadă faptul, că textul publicat de gazetele maghiare »ca autentic«, n'a fost desmintit. Călugărul Mangra nu cutează să-și desmintă, pentru-că nu-l poate desminti!

## „Cameleon“.

Falsul călugărului Mangra e scos la iveală pe deplin. Îl constatăm și „Arad és Vidéke“, care scrie sub titlul „Kameleon Ur-mătoarele:

»La banchetul instalării de episcop, între pocnirurile sticlelor de șampane, au poezii și sărutările amicalilor dlui Mangra Vazul. Faimosul agitator român, în mijlocul menu-ului variat, a cântat pe harfa păcei un marș succes de pace, și a salutată din inimă inamul prolept maghiaro-române. Dar a uitat rîde miezul politicii dela masa întinsă. A purtat de grijă, să nu rămână urmă tipărită despre toastul seu fariseic. Pentru-că vîntul și cuvîntul sînt înrudiți; dar' vîntul plumbului ucide, — chiar și când e turnat pe hîrtie de gazetă. Așa s'a întâmplat, că pentru foaia personală a spiritualului agent de agitație, pentru „Tribuna Poporului“, — s'a scris cu totul alt toast de cum a fost cel aplaudat de cățiva Maghiarii creduli, în după amezana banchetului vestit. Cu un cuvînt, puțînă amăgire, puțînă șocoleală... are trecere nu numai în opera lui Millöcker, ci și pe scena de casă a politicii. Dl Mangra va să zică nu se apropie! L-ar costa prea mult fiecare sonă

făcută spre Maghiarii! Căci în cele din urmă omul trebuie să trăiască; și dacă ministrul a luat din gura urîtă a popii pînea unsă, cel puțin acuma se ține de colacul moale! Căci e cert, că dl Mangra are bun stomach, și bucățica bună nu-i rămîne în gât.

Da bine-l cunosc patrioții dela Arad pe cameleonul, pardon, călugărul — Mangra!

## Memorand.

Socialiștii sînt foarte nemulțumiți cu guvernul actual, care le expulzează conducătorii, unul câte unul, și le confiscă ziarele, număr de număr. Și cum n'au nici ei cui să se plîngă în contra volnicilor guvernului, condus de omul »legei, dreptului și dreptăței«, — au luat hotărîrea să se adreseze și ei Europet, cu un memorandum bine motivat, în care se-și înșire toate gravaminele și toate suferințele. Memorandul va fi tipărit în limbile cele mai lăpuite ale Europei; anume: în cea germană, franceză, engleză și italiană, și în el vor fi provocate popoarele Europei, să se ferească de Ungaria, pentru-că aceasta e o țeară în care »legea, dreptul și dreptătea« sînt numai frase goale, cari servesc de mijloc pentru scopurile egoiste ale unor oameni!

Exact, foarte exact.

## Pentru tricolor.

Tineri români vrednici de laudă.

Cu ocaziunea petrecerii M. Sale la manevrele din jurul Buziașului în anul trecut, mai mulți Români îi esieră întru întîmpinare, împănăți la pălării cu cordeluțe tricolore, la piept cu medalie cu portretul M. Sale, încunjurat de cocarde tricolore. Atunci nu li-s'a zis nimic pentru purtarea tricolorului, dar' după un an aproape, în 23 Iulie, patru fiiori din T-Hodoș (Bănat) se trezesc cu citare la protopretorul Recașului, unde au fost pedepsiți cu câte 50 fl. pentru purtarea tricolorului. Fiiorii fiind săraci, li-s'a schimbat pedeapsa în câte 5 zile arest.

Fiiorii s'au purtat brav. Au plecat la pretură în haine de sîrbătoare, cu tricolor pe pălării, la piept asemenea cu tricolor și medalia M. Sale, cîntînd »Deșteaptă-te Române«.

La pretură protopretorul le-a rupt pantifloarele de pe pălării și dela piept, asemenea și medaliile li-s'au luat, apoi s'a luat protocol cu ei, ispitindu-i și învirtindu-i, că nu știu ei, că nu-i iertat să poarte numitele pantiflo și cine i-a învățat să le poarte și pentru-ce le poartă. Nu i-a îndemnat cumva învățătorul lor și nu le-a spus, ce fel de pantiflo sînt acestea?

Fiiorii răspunsură scurt: îl purtăm, că ne place și pe banii nostri purtăm ce vrem, ear' de spus și îndemnat nu ne-a îndemnat nime a-l purta, ci din singura voință noastră cu drag îl purtăm, nu numai noi, ci toți fiiorii, fetele și nevetele din comuna noastră. Fetele și nevetele poartă brîne făcute de ele, ear' parte cumpărate din boltă. Unul dintre fiiori, Moise Muntean, mai zise între altele: Pe banii mei, dle, port ce-mi place, cum și dumniata, când mergi la oraș, pe banii d-tale îți cumperi un roc care-ți place, nu-ți poruncește nime. Astfel și eu port ce vreau.

După subscrierea protocolului, fiiorii au mers de-a dreptul la prăvălie și și-au cumpărat de nou tricolor și punându-l pe pălării și la piept, au intrat într'o ospătărie și au prînzit, apoi au plecat acasă cîntînd earăși »Deșteaptă-te Române«.

Acești tineri bravi sînt: Ioan Giuchici, Ioan Roșu, Moise Muntean și Teodor Iosifani.

Așa se se poarte toți fiiorii nostri și se nu se lase de mîndrul tricolor.

P. S.

Ce s'a făcut la Arad din incidentul instalării?

Presa din România  
despre „înfrățire“.

„Drapelul“, organ național-liberal, publică în nrul seu de Joi (29 Iulie v.) următoarea scrisoare, în care cunoscutul Carpatin apreciază astfel isprava dela Arad:

## Înfrățirea româno-maghiară.

Ceea-ce s'a făcut la Arad la instalarea noului episcop P. S. Iosif Goldiș, este o dovadă tristă a vieții noastre morale și politice, îndeosebi cât privește pe Români din părțile ungurene.

Ocaziunea alegerii și instalării episcopului aradan a scos la iveală această dovadă.

Știm relațiunea de mai nainte dintre dl Goldiș și bărbaiți cei mulți, că-roră se atribuie reușita dlui Goldiș, — ea era de tot rea.

Știm și cum s'a făcut de a reușit dl Goldiș. Dinsul avea 8 voturi din 60 respective 58, căci candidații nu puteau vota; dl Hamsea avea 26, eară 22 le aveau oamenii din jurul »Tribunei Poporului« și două erau nehotărîte. Șansa de reușită era deci pentru dl Hamsea. Fiindcă dl Hamsea era cel dela »Tribuna Poporului« mai odioasă persoană decât dl Goldiș, aceia s'au raliat cu acesta, făcîndu-i astfel 30 voturi sigure. Se înțelege, tocmelele nu vor fi lipsit. Așa s'a zis, s'a explicat și crezut.

După-ce s'a ales dl Goldiș »faptul era împlinit«, cum scria dl Mangra.

A urmat apoi instalarea. S'a desvoltat o insuflăre colosală și în decursul călătoriei P. S. Sale a dlui Goldiș înspre Arad și în Arad, dar' se desvoltase și înainte cu un zel admirabil tot felul de lucrări de pregătire, pentru-că primirea noului episcop se fie splendidă.

Momentul acesta nu ne putea îndalța la suflet pe noi, cei-ce priviam desfășurarea lucrurilor.

Românii din împrejurul Aradului sau n'au fost sinceri acum, când s'au manifestat cu așa semne mari de dragoste, sau n'au fost seroși până acum vre-un an, până-când l-au tractat foarte urit pe dl Goldiș, ba putem zice chiar până aproape de alegere, când înșiși vorbiam că dl Goldiș are 8 voturi, pe amicii sei personali, pentru-că dl Goldiș, după a că se știe a rămas același până la alegerea și instalarea sa de episcop al Aradului.

D. Goldiș are calități intelectuale superioare, înaltă inteligență și cultură. Nu e vorba deci, că P. S. Sa se nu poată deveni un mare episcop. D-zeu se ajute, ca să căștigăm un arhiepiscop distins în persoana P. S. Sale; să meargă pe calea marelui Șaguna, pe care și-l-a ales de model. (Ne îndoin. Red. »Trib.«)

O persoană se poate schimba foarte curînd în rîu și bine, dacă întruunește însușirile de lipsă. De mulțorii o persoană e determinată în privința faptelor, de împrejurările vieții.

Eată deci că nu avem motiv să ne punem speranță în P. S. Sa episcopul Goldiș!

Dar' nu așa stă cu poporul, cu populațiunea unei diecese! Acesta, respective aceasta nu se poate schimba de azi până mâne. Dă dovadă tristă dacă azi zice: »restignifi-l« și mâne strigă cu insuflăre »osana!«

Poporul trebuie să fie tot consecuent, pentru-că el nu are să fie o păpușă, care să lucreze după-cum se regulează — și îndeosebi conducătorii.

Unde e momentul moral chemat a ne sugera convingerea, dacă azi se face în un chip și mâne în alt chip, fără nici un motiv de schimbare? Unde e idealul?

Astfel ajungem într'un hal de nu ne mai știm nici orienta, nici bizui, nici nu mai putem privi spre vre-un ideal.

Și de așa fel sînt manifestațiunile ce le-au provocat Români ungureni la Arad sub conducerea bărbaiților, cari până acum s'au prezentat în fața Românilor peste tot de cei mai intransigenți și cari au contribuit foarte mult la formularea principilor de conduită politică urmată până acum de Români, și în special în Transilvania finută și azi.

Ce s'a făcut la Arad din incidentul instalării?



Cu un zel ne mai auzit s'a adunat tot ce era pe acolo românesc, după cum scrie redacția »Tribunei Poporului« în urma activității oamenilor din jurul ei, ca să s'erbătorească în mod cât mai sublim sosirea și instalarea persoanei episcopului Goldiș. Și s'erbătorească a devenit fapt îndeplinit.

Lumea românească era încă în Arad plină de conștiința și simțământul s'erbătorească, cu suflet și inimă aventată deci.

Floarea Românilor se adună la banchet, unde sunt sute de inși. Aci îndată după primul toast, ținut de cel mai național arhier, de episcopul Popea, pentru Maiestatea Sa, mica întonează ca de obicei imnul împăresc, dar' pe lângă acesta — auzi — încă și marșul lui Rákoczy. D. Beles, Român (adeverat, e deputat guvernamental) toastează la banchetul episcopului român în limba maghiară, pentru guvernul țerei.

Toastează apoi groful Tisza István, ungurește, se înțelege, căci zice: »ori vorbim ungurește, ori românește, ne înțelegem la fel, dacă sîntem conduși de iubire de patrie« — pentru împrietenirea Maghiarilor cu Românii, ce ar fi atât de lipsă pentru binele lor, zicând că istoria arată, că »națiunea maghiară n'a apăsât nici-o dată pe cetățenii de alte limbi, și dacă vrea să se susțină și mai departe, nici în viitor nu va putea apăsa« și rugând pe dl Goldiș, ca și în viitor să-și îndeplinească datoria sa cu aceeași iubire de neam și de patrie, care și până acum l'a caracterizat.

Vorbește și dl Mangra, declarând, că dacă ar fi știut, că așa cugetă politicienii maghiari despre Români, el ar fi fost altul, și atunci altfel și-ar fi întocmit Românii lucrurile lor. Dar' nici acum nu e târziu, și în viitor cuvintele auzite acum îi va determina pe ei în faptele lor.

Sprează însă, că vorbele vor fi urmate de fapte, după-cum și ei prin fapte au dat exemplu când au pus în fruntea dieceei Aradului pe un astfel de bărbat, care e plăcut și de Maghiari. Se încrede în guvernul lui Széll și sprează că principiile guvernului vor face posibilă întelegerea deplină, »de ceea-ce Românii foarte se vor bucura«.

Așa reproduc toate foile maghiare discursurile ce s'au rostit la banchet și își exprimă toate bucuria adâncă de această înfrățire oferită de Români la această ocaziune. Mai vorbesc și de sărutări și îmbrățișări și apoi de semnele bune ce s'au văzut și la bal. Corespondentul dela »Budapesti Hirlap« relatează, că seara a vorbit cu Goldiș și că episcopul și-a exprimat deosebita sa mulțumire de cele petrecute, zicând, că sprează, că ziua de azi va fi începutul unei ere noue mai salutare în istoria Românilor și a Maghiarilor.

Oare lucrurile acestea s'au nu ne creeze nedumerire? Nu sînt ele de natură a ne surprinde în mod neplăcut? Ce se zice nația românească? S'au nu fie Românii îngrijiați de soarta lor, în urma împrejurărilor ce se succed de un timp încocoare? S'au nu li-se pară »stranie« nici jînuta aceasta a dor dela Arad? Și dacă spunem ce vedem și simțim d. e. și în chestia aceasta sîntem »nepriecupți în politică ori rătăcioși«? Așa ne-a osândit »Trib. Pop.« când s'a spus în »Drapelul«, că ea a început să pledeze pentru ideea de-a intra în activitate la alegerile proxime, și s'a scris în »Drapelul«, după-ce »Tribuna Poporului« publicase două articole de fond, în care pledase pentru activitate. Dar' las', că în privința aceasta s'a desmișcat tot ea pe sine prin un alt articol de fond din 15/27 Iulie, în care laudând procedura Slovacilor, cari participă la alegere, se conchide astfel: »Dacă vom lupta și celelalte naționalități, recunoaște-vor partidele maghiare și dreptul național, precum și necesitatea înțelegerei între ei și celelalte naționalități«.

Eată acum, fără rătăcit și fără pretenție de iscusii în politică, ci numai ca Români cu inimă, nu putem să lăudăm cele-ce se fac și ce se declară acum pe la Arad!

## ASTRA.

### Avis.

Din împrejurări neprevăzute, adunarea cercuală a despărțământului »Bocșa« al »Asociațiunii« convocată pe ziua de 3 Septembrie n. a. c. la Bocșa-română, se amână și comitetul despărțământului în ședința sa din 10 August n. a. c. a strămătat termenul ținerii ei pe ziua de 17 Septembrie n. a. c. la 10<sup>1/2</sup> ore a. m., despre ce p. t. membri ai despărțământului »Bocșa« al »Asociațiunii« pentru literatura română și cultura poporului român și toți binevoitorii culturai poporului român sînt înștiințați.

Bocșa-germană, în 10 August n. 1899.

Maxim Popovici, Petru Ieremia,  
vicepreș. desp. secret. desp.

## Chestiuni școlare.

### Liceul de stat din Sibiu.

Am primit programa gimnasiunii de stat din Sibiu pe anul școlar 1898/99.

Ca în toți anii așa și în prezent ne ținem de datorința a face o mică revistă peste programa acestui gimnasiu, care fiind așezat într'un ținut locuit în preponderanță de Români și încă de Români situați materialicește foarte bine, ne privește din multe puncte de vedere.

Trecînd peste părțile de importanță secundară ale programei relevăm, că corpul profesoral a numerat 17 profesori ordinari și 2 suplenți. Între acești 2 din urmă: Iordan Popovici, Român calificat pentru științele matematice, a murit în decursul anului.

Instrucțiunea în religione tinerimea noastră a primit-o în mod regulat și anume; domni Dr. Elie Cristea, secretar consistorial a propus în cl. gimnasiale III. a, III. b și IV. a, IV. b.; Ioan Popovici, profesor la școala civilă a »Asociațiunii« în cl. I. a, I. b, II. a, II. b. Nicolau Ivan, asesor consistorial în clasele V., VI., VII. și VIII. și Nicolau Togan, cooperator gr-cat. în toate 8 clasele gimnasiale. De instrucție în religie s'au împărțășit 214 gr-or. și 62 gr-cat.

Pe când constatăm acest fapt îm-bucurător în privința propunerii sistemice a studiului religiei, o justă îngrijorare trebuie să ne cuprindă inimile vîzînd, că la multe gimnasilor neromâne cercetate de numeroși școlari români religia nu se propune de loc și tinerimea noastră școlară se mărginește numai la mîngăierea de a fi solvit catechetul la finea anului școlar 1 fl. pentru eliberarea atestatului despre »progresul« în religie.

După această mică abatere să venim la studiul limbii române, care atât prin faptul, că numărul școlarilor la gimnasiul de stat din Sibiu în proporție cu școlarii neromâni este în majoritate, cât și pe baza legii de naționalități ar trebui să-și aibă cel puțin un profesor special român cu catedră sistemată întocmai ca a celorlalți profesori de studii ordinare, ca să nu mai zicem, că amăsurat legii de naționalitate gimnasiul din Sibiu ar trebui să fie național român — înființat și susținut de guvern.

Din programa gimnasiunii aflăm, că doi profesori sînt amatori limbii române, unul Dr. Géza Szócs, om conștiințios și cu cunoștințe frumoase și temeinice despre limba și literatura noastră, ear' al doilea Gidófalvi Géza, în ale limbii noastre — mai așa.

Limba română s'a propus în despărțăminte. Astfel, despărțăminte I. și al III-lea formînd cl. 2 a, 2 b, V. și a VI-a, a propus Gidófalvi Géza. În despărțăminte I. despre sintaxă și buclă de cetire în al III-lea, adecă clasa V., VI.: Proșă și poezie cu cetirea și explicarea pieselor. În despărțăminte al II-lea, adecă cl. III. și IV.: Predarea sistematică a gramaticii în legătură cu piesele cetite și în despărțăminte al IV-lea, clasele VII. și VIII.: Reprivire scurtă asupra istoriei limbii și literaturii române, după planul de istorie a limbii și literaturii române, de Grigorie Moldovan. Formarea limbii române; afinitatea și monumentele de limbă (texte: codicele voronețian, psaltirea, textele maharene, cronica lui Hurul, cronicarii, Miron Costin, George Racoți și influența reformatiei, »Unirea« cu Roma. Literatură modernă cu deosebită considerare la Alexandri, Bolintinean și Eminescu. Influențarea reciprocă a literaturii maghiare și române. Paralelă între Petőfi, Vajda și Eminescu. Cetire în legătură cu materia pertractată. Teme în scris din română în maghiară și viceversa. După expunerea materialului cuprins în program, și sînt convins și a modului de desfășurare, dl profesor Dr. Géza Szócs se vede a sta la înălțimea chemării sale.

Un alt punct al programului care ne poate privi sînt stipendiții: Între stipendiști ocără: Ioan Crețiu, școl. de cl. I. cu stipendiu de 60 fl. din fundaț. Șulufană. Emil Lungu de cl. III. g., Ioan Hămbășan III. g., Emil Cioran IV. g. cu stipendii de 25 fl. din venitele comunei Rășinari. Vasile Aurel III. g. cu 40 fl. din fund. Radu M. Rurean. Fabin Bontescu IV. cu 45 fl. din fund. clironom. Rudolf, Romul Crișan IV. cu 45 fl. fund. Rudolfiană din partea dieceei Lugojului, Ioan Isaicu cl. V. cu 60 fl. fund. Bobiană, Nicolau Olariu VII. g. și Bucur Bera cu câte 100 fl. din venitele comunei Rășinari, Lăczkó (poate Lațcu) Elek, cl. VIII. g. 150 fl. fund. Teodor Pop.

Numărul tinerimei școl. a fost 536 la finea anului 495 și în vederea marelui număr au fost 4 clase paralele, adecă întreg gimnasiul inferior. După număr am putea face o paralelă între unicul gimnasiu român asemenea foarte populat al Blajului. Aici încă până anul trecut au fost 3 clase paralele și numai în anul acesta s'a cassat una, rămînînd cu 2, pe când trebuia deschise treptat dacă nu 8 clase paralele, cel puțin 4 susținute. Căci constatată e, că prea mulți școlari într-o clasă din toate punctele de vedere e dăunos.

După confesie au fost rom-cat. 136, gr-cat. 62, gr-or. 214, aug-ev. 15, ev-ref. 35, unitari 10, evrei 23, suma totală 495 școlari, ear' după limbă, ne spune în programă că, Maghiari au fost 177,

Nemși 42, Români 275 și 1 de altă limbă. Socoțind gr-or. cu gr-cat. după confesie ne dă suma de 276, ear' când am ajuns la limbă ne trezim cu 1 mai puțin, adecă 275. Unul și-l-a revendicat, cum se vede, corectorul programei.

Vorbesc numai ungurește 60 școl. dintre 177 de Maghiari. Se înțelege, că Jidani ca állam alkató ellem se cuprind între cei 177.

La maturitate au fost admiși 31, între cari au reușit bine 24, ear' 7 au căzut.

Și în fine observăm, că limba română fiind studiu extraordinar, notat este, că »cei de bunăvoie și cu învoirea părinților însinuându-se, sînt primiți la învățarea ei fără taxă«.

### ANUNȚ ȘCOLAR.

Aducem la cunoștința onoratului public, că înscrierile la școala superioară de fete cu internat în Arad și împreună cu cursuri preparandiale pentru candidatele de învățătoare, se vor efectui în 1—4, ear' prelegerile se vor începe la 5 Septembrie st. n.

La înscriere se pretinde: extras de botez și testimoniu de pe clasa absolvată.

Taxa de înscriere este 2 fl., ear' taxa de întreținere pentru elevele interne este 160 fl. la an.

Elevele externe solvesc didactru 20 fl.; ear' preparandele externe 40 fl. la an.

Pentru instrucțiunea la pian, 3 ore pe săptămână, se solvește 5 fl. la lună.

Toate solvirile se fac anticipative.

Elevele pe lângă instrucțiunea studiilor prescise sus amintitei școale, vor fi introduse și în economia practică a casei.

Fiecare elevă internă are să aducă: 6 cămeși, 6 camisoane, 6 pantaloni, 3 fuste colorate de vară și 3 de iarnă, 12 batiste, 6 părechi ciorapi negri, 6 serviete, 6 ștergare, 2 perine cu 4 fețe, una plapomă cu 2 fețe, 2 lepedee de desubt, o covertă de pat, un madraț, un lavor, 6 cărpe de lavor, 2 păhare, o perie de dinți, una de haine, una de cap, 2 pepteni, o lingură de supă, una de cafea, un cuțit, o furcuță, un parapleu, 2 părechi ghetă, 3 haine de casă, 2 haine de s'erbătore și 6 surțe colorate.

Deslușiri mai detaliate se pot cere dela direcțiunea școlară, strada: Deák-Ferenz nr. 27.

Arad, la 12 August 1899.

### Direcțiunea

școalei sup. de fete cu internat.

## Din Beiuș.

— 11 August n.

Beiușul se nisește a-și strica eară renumele bun căștigat înaintea românismului prin primirea atât de frumoasă de an-vară a »Astreii«.

De mândrie și bucurie ni-s'au umplut atunci inimile, cetind în coloanele »Tribunei« referitor la adunarea dela Beiuș: »că se poate înșira cu vrednicie alătura celor din Lugoj«. Și cu drept cuvînt! Căci înălțătoare au fost s'erbărite — călduroasă și frățească a fost primirea comitetului dela Sibiu și a oaspeților, — și toate acestea le-am putut și le putem mulțumi zelului unora, — unora zic, căci i-a-i pute numără pe degete.

Și abia după un an, ce strămutare colosală!

»Mi-a venit la mână o invitație la o petrecere ungurească din loc; și ce cetesc?

»Szigligeti-Társaság«, »Biharvámegyei-Népevelési-Egyesület« și »Biharvámegyei-Tanító-Testület« își țin adunarea generală în Beiuș, în 20 l. c. Aceasta nu ne impoartă, nici nu ne poate importa. Aranjeze ei tîmbălae peste tîmbălae, le stă în deplină voie; de aceea nu ne doare capul! Ne impoartă însă și amar ne doare când se țin astfel de adunări cu sprinț românesc, în localitățile unui gimnasiu românesc, care ar aveau menirea sfîntă să crească națiunii fii cu simț adeverat românesc, cari să poată fi cândva conducători, apărătorii, oeritorii, razimul poporului românesc atât de expus la asupri și șicanări.

Tinerimei studioase cu astfel de exemple voește a-i servi directorul și corpul profesoral a acestui gimnasiu?

Trist, foarte trist lucru!

În prima linie ar pute fi învinovățit episcopul, care de atâtea-ori a dat dovadă de lipsă de putere și energie. — dar' în a doua linie vinovați sînt cei din jurul lui. Și aceștia cine s'au fie? Numai și numai profesorii!

E de explicat însă lucrul. Profesorii acestui gimnasiu românesc (onoare excepțiunii) cu predilecție vorbesc în limba statului, ceea-ce auzind tinerii dela superiorii lor, o fac tot asemenea. Așa apoi, din momentul în care întri în gimnasiu și auzi și din dreapta și din stînga

tot ungurește și ear' ungurește, își închipui că ești bună-oară în cel din Dobriș; — apoi când în corpul profesoral sînt oameni cari nici nu știu bine românește, unul d. e. făcînd la universitatea din Budapesta examen de limba română a vorbit o limbă atât de culinară și stricată, încât auditorul — tinerii universitari români — au erupt de mai multe-ori în hohote; — apoi când cățiva nu cercetează, dar' nici nu sînt înscriși la casina română (onoare excepțiunii), pur și simplu din motivul, că atunci își vor perde renumele de buni patrioți; — zic, între astfel de împrejurări n'avem ce ne mira dacă gimnasiul și-a oferit localitățile, pentru-ca să se țină în ele tîmbălae unguresc.

Noi d. e. astă-vară cu ocaziunea adunării generale a »Asociațiunii« în orașul nostru, am fost siliți să mergem dela Petru la Pavel, ca să putem primi cele necesare pentru aranjare ca: scaune, scînduri, crengi etc.; și așa numai în secret ni-le-a împrumutat directorul domeniilor episcopicești (fără știrea episcopului, căci el pentru »Asociațiunii« nici atîta n'ar fi făcut!); ear' Ungurii? Ei primesc toate cele trebuincioase, — ba să simt măgulii »cei dela curte« — că le pot face serviciu — și tot dela »curte« vor fi toate transportate, nu cumva să aibă spese s'ermanii!

Eată deci reînvierea românismului din Bihor! Eată redeșteptarea elementului românesc din Bihor la lumina culturai naționale!

Redeșteptare? Reînviere?

Fleacuri! Vorbe goale!

Bihorul și cu el Beiușul rămîne și va rămîne cel vechiu, până nu va veni un element mai sănătos românesc, care să-l aducă în fine la lumină și redeșteptare.

Am zis!

Severus.

## Cronica zilei.

Sibiu, 14 Aug. n.

Memento. 15 August: Terminul de concurs, comptabil la »Iulia« în Alba-Iulia. — Rășinari not. adj., termin de concurs.

18 August: Reuniunea rom. de cântări și musică din Lugoj, concert popular în grădina »Concordia«.

19 August: Desvîlirea monumentului Teutsch în Sibiu. — Teatrul și petrecere în Brad.

20 August: »Astra«, desp. XXIX. (Mediaș), adun. gen. în Mediaș. — Petrecere în Alba-Iulia. — Petrecere pop. și produc. teatrală în Micești (Kisfalud).

Necrolog. Jalnicii: Teodor și Dimitrie V. Păcățian, fii; Margareta Păcățian, noră; Corneliu, Dimitrie Păcățian, nepoți; Berta Viaux, cumnată; Maria Viaux, nepoată, au durerea a anunța moartea prea iubitei lor mamă, soacră, bunică și mătușă Elena Păcățian, decedată după scurte suferințe la 29 Iulie v., în etate de 64 ani. În mormîntărea scumpulor rămășige a avut loc Vineri, 30 Iulie v., orele 4 p. m., dela domiciliul defunctei strada Săgetei 1 și Fortunei 6, în București, de unde cortejul funebri a pornit la cimiterul Sf. Vineri.

Rugați-vă pentru ea!

— Vasiliu M. Montani, student absolut al clasei I-a gimnasiale, după un morb îndelungat, împărțășit cu sfințele taine ale muribunzilor, — își dete nobilul seu suflet în mâinile Creatorului, Sâmbătă, în 12 August st. n. 1899, la orele 4 p. m. în etate de 12 ani. Scumple osîminte se vor așeza spre repaus etern în 14 August st. n., la 2 ore p. m., în cimiterul român gr-cat din Zlatna. Fie-i țărina ușoară!

— Iulia Gruber născută Dogariu, a răposat după un morb îndelungat la 12 August a. c. dimineața la 8 ore, în etate de 24 ani și în anul prim al fericiitei căsătorii. Rămășigele pămînteste ale răposatei s'au așezat spre eternă odihnă din camera mortuară a cimiterului de sus, în 1/13 August a. c., la 5 ore d. a., după ritual bisericești gr-ort. române. Fie-i țărina ușoară și memoria binecuvîntată!

Avis. Oaspeții, cari doresc a lua parte la adunarea generală a »Asociațiunii« pentru literatura română și cultura poporului român, ce se va ține în Deva, la 27 și 28 August a. c. st. n., sînt rugați, ca până în 24 August st. n. să binevoiască a se însinua la subscrierul Deva, 14 August 1899.

Dr. A. L. Hosszu,  
advocat.

Procesul Dreyfus. Vineri s'a terminat examinarea dosarului secret și în ședința publică de Sâmbătă s'a început ascultarea martorilor. Au fost ascultați Cusmir-Perier, fostul president al Republicei și Mercier, fost ministru de războiu pe timpul când a fost condamnat Dreyfus. Deposițiile acestora se așteptau cu mare nerăbdare. Ambii au făcut unele destăinuiri, cari poate vor da de lucru și diplomației. Perier a declarat că el ca president a fost informat ulterior despre unele lucruri în chestia Dreyfus. Mercier a cetit câteva acte agravatoare, a zis, că din pricina chestiei Dreyfus Franța se afla în preajma unui războiu și în fine a declarat, că e convins despre vinovăția acusatului.

Hymen. Dl Stefan Nicola, teolog absolut, din Presaca și d-soara Lucreția Stanca din Vurpăr, fidanțați.

Preot inecat în Dunăre. Capelanul Ludovic Nagy din Fajsz scîldîndu-se în Dunăre cu prietenul seu Dr. Jannay, s'a inecat. Era chirotonit numai de doi ani. Prima liturgie o servise în Subotia. Mamă-sa vîduvă a perdit în el pe unicul sprigin.

Întîmpinare. Sîntem rugați a publica următoarele:

În numărul din 9 August a. c. al mult prețuitului d-voastre ziar, sub titula »Din comitate« dl correspondent din Teara Oltlului, între altele face amintire și de notariatul din Zărnești, vorbind despre o defraudare de câteva mii de florini, pentru a cărei constatare dl comite-suprem și dl vicecomite ar fi plecat la Zărnești.

De oare-ce subscrierul am condus acest notariat până la 30 Iulie a. c. și fiindcă comunicatul amintit este de matură de a produce în public bănuiele compromițătoare pentru persoana mea, mă vîd necesitat a declara, că cuprinsul acestui comunicat nu coreșpunde adeverului, ci este o scormitură tendențioasă. Cu tot respectul

Nistor Podariu,  
notar.

La academia de veterinari din Budapesta înscrierile se fac în 1—8 Septembrie. Taxa de înscriere 4 fl. la an și didactru 30 fl. Se primesc maturanșii, în caz excepțional și tineri absolviți de 6 clase civile. Maturanșilor cu testimoniu bun ministrul de agricultură le dă stipendiu de câte 300 fl.

Concurse școlare. Sînt de ocupat posturile învățătoarei la școalele gr-or. din Horod, Rapoltu-mare, Renghet, Uroiu (protopresbiteratul Geagiuului). Salar 300 fl. și accesorile. Termin de concurs 30 zile.

Riu în flacări. Două șlepuri încărcate cu calciu-carbid ale întreprinzătorului Iosif Eggenhoffer din Budapesta, la malul bosniac al rîului Sava, lângă Sirocovăț, în urma unei ciocniri au căpătat gaură. Întrînd apă pe fundul șlepurilor, s'a produs din carbid gaz de acetilen și a explodat. Primei exploziuni au căzut jertfă trei oameni. Sînt două săptămîni de atunci, dar' șlepurile încă tot ard, vîind în ele dese exploziuni. Sava prezintă seara aspect grandios cu flăcările de pe ea.

Ninsoare. În comitatul Liptó căldurile caniculare din zilele trecute s'au schimbat în timp rece ca de iarnă. Alaltăieri s'a lăsat o negură geroasă, după care a urmat orecan de vînt, făcînd mari pagube mai ales în grădini, ear' pe piscurile munților a nins o groasă pătură de zăpadă.

Oameni bestie. Frații Bălint din Peștera (Caras-Severin) fiind la coasă, au dat în ceartă cu Alion Barbulescu, proprietarul livezei vecine cu a lor. Cei doi frați au năvălit asupra lui Barbulescu și l-au tăiat în patru cu coasele, apoi bucățile de trup le-au aruncat în toate părțile livezei. Cel mai mare Bălint s'a înștiințat însuși la judecătoria din Lugoj.

S'erbătorearea Maghiarilor din București. (Traducem din »Egyetértés«): »Reuniunea de ajutorare în cas de morb, de înmormîntare și culturală a Maghiarilor din București, în 20 August, ziua Sfîntului Stefan, aranjează s'erbătore de sfințirea steagului. Așa steagul va fi Elena Sterianu. Discurs ocasional, ungurește, va rosti predicatorul Bălinth János. Sterianu Elena e femeie română de origine ilustră și pe lângă aceea personalitate foarte afabilă (szeretetre méltó). Maghiarii au recercat-o se primească onorul nașei steagului pentru »áldozat készség«-ul ei față de reuniune«.

Nu mai face. Conte Kreith Béla a imbiat Budapestei să cumpere pe seama museului orașului masa de biliard și câteva mobile foste ale lui Kossuth Lajos. Magistratul însă a respins oferta, pe cuvînt că în museu au loc numai obiecte ce stau în legătură cu istoria orașului.

Din brutalitățile gendarmerești. În comuna Kákics (dincolo de Dunăre) trei gendarmi aveau să eruzeze pe făptuitorul unui furt de 30 fl. Au chemat la casa comunală între alții și pe Ioan Jó, nepotul păgubului, și l-au bătut cu pumnii peste gură, în nas și peste obraz, l-au prins de gurmazi și au început a-l sugruma, apoi eară s'au pus pe el cu pumnii și cu palmele, până-ce nenorocitul i-a înșnit sângele pe nas și pe gură. La urmă s'a constatat, că schințuitul nu era vinovat de furt. Contra gendarmilor s'a făcut arătare.

Defraudare de două milioane. Dr. James Colquhoun, cassarul orașului Glasgow, membru în reprezentanța orașului, membru al senatului universității, cel mai în vîrstă membru la Free Church (biserica liberă) și cel mai respectat om în Glasgow, a defraudat 200.000 funți sterlingi (2<sup>1/2</sup> milioane de florini) din banii încredințați administrării orașului. În Scoția și Anglia descoperirea faptului a produs foarte mare senzație.



„Păstrați-vă bucatele!“ Contele Nicolae Zay, deputat dietal, în o epistolă deschisă adresată alegătorilor ei se ocupă cu machinațiunile bursei pentru a micșora prețul bucatelor și termină dând agriculturii sfatul următor:

„Păstrați-vă grâul. Țineți-vi-l până-când muna voastră e înstă, va fi plătită cu preț cinstit; până-când folosul pământurilor voastre, în loc de buzunarul samsarilor va intra în lăzile voastre. Dacă întreg publicul agricol este de acord să nu vândă grâul mai ieftin decât de 10 fl. și se va ține strâns de hotărîrea aceasta, bôrzianerii vor trebui să dea atâta și nu veți trebui să faceți robotă pe seama morilor mari și a cavalerilor de șap.“

„Hordele valahe“. Gazetele ungurești luând noticiă despre sfîntirea monumentului ridicat de Lukács Béla pe monumentul zlatnenilor căzuți la Presaca, în 24 Octomvrie 1848, scriu despre Români ca despre căpăcâni. Chiar și „Alkotmány“, organul partidului care se bazează mai ales pe începul naționalităților (Slovacii) își începe notația astfel: „Șapte sute de Maghiari au ucis la Zlatna pe timpul războiului de independență sâbătecele horde valahe“ (a vad oláh hordák).

O însemnăm aci, ca să se știe.

Complot în Franța. Deputatul și presedintele Ligei patrioților, Dérouté a fost arestat Sâmbătă la moșia sa din Croissy și exortat la Paris. Au mai fost arestați 15 inși, între cari unii socialiști, alții membri ai ligei patrioților și antisemite. Causa arestărilor este, că s'a descoperit un complot, urzit de liga patrioților, care împreună cu antisemiții aveau planul să facă o lovitură de stat, schimbând forma actuală de guvernament. Conjurații sperau, că armata va fi pe partea lor.

Omorul din Remetea-Lunca. În săptămâna trecută dăserăm știre, că notarul Gyurmek din Remetea-Lunca a fost împușcat pe fereastră și că doi Români au fost arestați, bănuți fiind că ei au comis omorul. Nevinovăția Românilor acum e constatată prin inșiși recunoșterea ucigașului. Anume Jidanul Spitzer de același recunoscut că el a împușcat pe notarul, din răsunare pentru-că îi dase o palmă.

Din isprăvile lui Krivány. Catastichul excocheriilor lui Krivány János, fostul cassar al sedriei orfanale din Arad, s'a îmbogățit încă cu două falsificări. Până acum se știe numai, că a furat și defraudat aproape o jumătate de milion de florini, dar zilele trecute cu ocazia scontrării casei s'a aflat două obligațiuni false, de câte 1000 fl. Sînt falsificate subscrierile debitorilor și ale maritorilor (oameni din Glogovat) și falsificate sînt și protocoalele alăturate la obligațiuni. Falsificările s'au transpus tribunalei la celelalte acte despre hoțiile lui Krivány.

Mama. Obârșan Nistor și Ferestean Melentie din Chertși au chemat pe fiicăul Gligor Petru la cărcimă, unde l-au îmbătat. Mama lui Gligor aflînd despre aceasta și avînd temere, că cei doi l'au înșelat la cărcimă, ea s'e-l bată, a mers după el s'e-l ducă acasă. L-a scos din cărcimă, dar în coridorul întunecos cei doi flăcăi au năvălit asupra lui. Mamă-sa a prins toate lucrurile destinate fiicului ei și când acela — în beție — a căzut jos, l'a acoperit cu trupul ei, ca să nu-l ajungă lovirile de ciomege. Sâbăte-cuții flăcăi au rupt pe două locuri brîncile sărmanei femei, i-au spart capul, și numai oamezii s'au în ajutor au mîntuit-o de furia nemernicilor.

Epistola unui sinucis. Zilele trecute un anume Antoniu Schunk, de 19 ani, practicant la gara căii ferate din Sânt-Ana, s'a sinucis luînd otravă, ear' după-ce aceasta n'a avut efect, dându-și în frunte un glonț de revolver. A lăsat o epistolă de următorul cuprins:

„Firea aceea scrutătoare, care în toate căuta cauza, tuturor voia să le știe scopul, mi-a fost ucigașul meu. Eram tăcut, pentru-ce mulți mă credeau mărginit la minte, dar se înșelau, căci asupra tuturor cuvintelor rostite de alții meditam spre a-mi da seamă despre scopul lor. În multe am îndurat decepțiune. Tot frumosul e numai spolia, și dacă pîndrindem cu ochiul sub această spolia, ese la iveală aviditatea, egoismul, care dominează în lumea de acum. Nici credința, nici iubirea, nici onorabilitatea nu plătește nimic. Azi numai banul e domn. Ce este viața? — A te naște, a suferi și a muri: aceasta e soarta omului. Vai aceluia, care pîndrînd prin scoarța externă, voește să cunoască internul lucrurilor. Ciasuri întregi stau, privesc înainte-mi, fără să cuget la ceva... Facultatea memoriei mi-se stînge... Grozav... Asta-i...“

Acți se termină epistola. Punctul i-l-a pus glonțul de revolver.

Recolta în Țeara-Oltului. Secerișul spicoaselor pe Țeara-Oltului s'a terminat; dacă din trei părți una nu ar fi mîncat-o soarecii, ar fi fost o recoltă de frunte. Cucuruzul e foarte frumos. În comunele de peste Olt vîile promit mult. Numai fîn e cam puțin.

Incendiu. Se telegrafează din Lugoj, că în comuna Cliciova un mare incendiu a mistuit, până la datul telegramei, 600 clăi de fîn.

Din schintei. În Pásztó (jurul Agriei) schintele mașinei de îmblătit au aprins stogurile de grâu adunate la îmblătit. Paguba e aproape 15.000 fl.

Din banii țerei. La propunerea museului de reliii din Cluj ministrul president a licidat cu începere dela 1 August 2000 fl. pensie anuală lui Ioan Czeec, fost general de honvezi în revoluția din 48. Prin aceasta i-se face pomică bătrînului să vină acasă din America și să se stabilească în Cluj, unde îi vor aranja cuartir damele și bărbații de elită din Cluj.

S'a au perdut: Un oroloj de aur, coperișu duplu, anker, cu mijlocul luciu, masiv, cu lăntuleț duplu de zea și inel de siguranță, sigil jou-jou cu capul Appolo (J. D.). Aflătorul primește 50 fl. — Un ac de cravată, aur, cu monogramul turcesc al Sultanului Abdul-Hamid. Aflătorul primește 10 fl.

S'a furat: O pasere de Canar, în noaptea de 19 spre 20 Iulie l. tr., bărbătuș, cântăreț tremurător (triller). Descoperitorul furului primește o remunerație de 25 fl. — Referitor la toate a se adresa la: Institutul privat de detectivi în Sibiu, Piața-mică nr. 25.

Știri mărute. În comitatul Liptó gras-sează în mare măsură cioma porcilor. Două sute de porci au pierit în câteva zile. Mulțime de comune sînt puse sub carantină.

— Wilhelm Rechner, corespondent în pravălia de muzicalii a lui Bărd F. din Budapesta, a dispărut cu 546 fl. ai stăpînului seu.

— Insula Montserrat, descoperită de Columb în 1493, în grupa Antilelor mici, a fost total pustită de un cîlon. Avea 1.762 locuitori.

— Învețătorul Tuza Lajos din Pásztó s'a împușcat. În scrisorile lăstate spune, că s'a sinucis din cauza miseriei. A rămas după el familie.

— Pentru comuna Cugir se caută un măiestru covaci. A se adresa la Avram Oltean, care dispune și de unelte trebuincioase.

La  
**Abonament lunar**  
pentru  
**August st. vechiu**  
invitat  
Administrația ziarului „TRIBUNA“.

**ECONOMIE.**  
**Secerișul.**

Anul acesta, — deși nu-l putem socoti ca un an de mare belșug, — față de anii premergători este un an bun. Obositoră muncă a plugarului a fost răsplătită în anul acesta cu o roadă, cel puțin îndestulătoare.

Raportul oficial al ministrului de agricultură, alcătuit din informațiile trimise din toate părțile țerei, ne înfățișează următoarea iicoană despre recolta anului acesta.

	Anul curent,	Anul trecut
	secerișul	secerișul
	socotit în milioane măji metr.	
Grâu	3693	3489
Orz	1240	1248
Săcară	1184	1180
Ovês	1104	1142
Total	7221	7059

Întregă iicoana este mai înveselitoare în anul acesta, decât în anul trecut. Cu deosebire grâul a avut un seceriș mai bun. Celelalte soiuri de bucate au avut cam același seceriș ca și în anul trecut.

Aceasta e socoteala mijlocie pentru țeara întreagă. Dacă vom lua în socoteală diferitele părți ale țerei, vom vedea că grâul a rodit mai bine în locurile mai deluroase și cu deosebire în Ardeal. Săcară și celelalte soiuri de bucate din contră au rodit mai bine la șesuri, pe când în ținuturile muntoase au tînjit binișor.

Căutînd calitatea bucatelor, o aflăm în acest an cam mijlocie și pe unele locuri bună-mijlocie. Grâul cântărește în calcul mediu (1 hl. — 5 ferele) 75—77 chgr. În unele părți se cobează și până la 72—74 chgr., dar în același timp pe alte locuri se urcă și până la 79—82 chgr.

Rugina și tăciunile au stricat grănele tocmai în comitatele cele mai productive și anume în: Torontal, Cianad, Ciongrad, Bacl-Budrog etc.

Secerișul săcării nu a prea multumit pe agricultori, căci recolta în cele mai multe ținuturi se mișcă între 4—6 măji metr. pe jugerul de sēmăntură.

Ovêsul s'a dezvoltat bine și așa în țeara întreagă agricultorii sînt mulțumiți cu recolta.

Socotind la olaltă secerișul tuturor soiurilor de bucate, putem să spunem, că în Ungaria și Ardeal recolta a fost

întru cîtva mai slabă decum se nădăduia. Dar' față de anul trecut este mult mai bună. Grâu cu deosebire s'a produs mai mult ca în anul trecut, cu peste 2 milioane măji metrice.

Socotind recolta după comitate și luînd ca un juger produce în mijlocu 7 măji-metriche, mai bine s'a produs în comitatele: Arad, Timiș, Alba-inf., Brașov, Bars, Nitra, etc.

Secerișul săcării e aproape deopotrivă cu cel din anul trecut.

Peste 65 măji-metriche se cerea pe un juger se așteaptă să fie în comitatele: Arad, Cianad, Timiș, Torontal, Alba-inf., Brașov, Ciuc, Făgăraș, Têrnava-mică, Murêș și Turda-Aries.

Ovêsul în general a rodit bine. În cantitate cu deosebire ovêsul stă destul de bine; calitatea este cam slabuță. Mai bine a produs în comitatele: Arad, Cianad, Caraș-Severin, Timiș, Torontal, Brașov, Făgăraș și Cluj.

Cucuruzul se dezvoltă bine, în toate ținuturile țerei. Legumele cer ploaie. Crumpele au fost mult stricate anul acesta de peronosporă.

Vîile sînt încă tot în desvoltare — promit însă a fi deajuns de roditoare.

Cam aceasta e situația roadei culeasă din bucatele țerei noastre.

Economii nostri se grijească acum de roada scumpă și să nu-și arunce bucatele în prima piață.

Împlinescă-și necăzurile cum vor pute, dar' deocamdată grâul și ovêsul cu deosebire în magazine s'e-l țină, căci de sigur va veni timpul, când grâul și ovêsul cu mulți bani se va căuta.

Economii, cari au de vînzare bucate, s'e nu le deie acum pe mîna speculanților, ci s'e le țină până mai tîrziu, când bucatele — rari fiind — foarte bine se vor plăți.

**Încunoștințare.**

(Pentru tineri, cari se aplică la grădînărit).

Prin rescriptul seu nr. 87.484, Înaltul ministru r. u. de agricultură ne comunică următoarele:

La cursul de grădînărit din Budapesta, în înțelesul statutului de organizare al institutului, pe viitor numai acei tineri vor fi primiți, cari pe lângă că au absolvat cu succes IV. clase medii sau civile, mai dovedesc că au fost aplicați cel puțin 2 ani ca practicanți de grădînărit pe lângă vre-un grădinar sau grădinar suprem sistematis și calificat și în acest restimp și-au câștigat atragerea și calificația recerută la grădînărit.

Modificarea aceasta a statutului de organizare a aceluși institutului este câștigată în timpul dela crearea institutului incoaci.

Prin îndrumarea celor-ce voese să iee parte la cursul de grădînărit, la căștigarea praxeii, ministrul dorește a împedea îmbrățișarea acestei cariere prin mulțimea de tineri nechemăți, cari neavînd nici o idee despre grădînărit, — fără dispoziție și înclinare trec prin cursuri, servind drept pedecă celor cu aplicare pentru perfecționare; dorește mai departe, ca absolvenții acestui curs superior, special și unic în felul seu, pe lângă cunoștințele moderne despre grădînărit, să fie stăpâni și pe acele părți de cunoștințe și idei fînitoare de acest ram, cari se poate presupune, că și-le au câștigat numai acei ce au avut adevăr talent, întărit din tinerețe față de această specialitate.

E dureros, că în patria noastră e neînsemnat numărul pometurilor (grădînărit de pomi) conduse de grădinarii supremi calificați și e și mai neînsemnat numărul pometurilor, cari s'ar extinde asupra tuturor ramilor de grădînărit și cari ar primi învețăcei spre calificare. Spre delăturarea și numai în parte a acestui neajuns, ministrul designează dintre conducătorii pometurilor de stat, pe grădinarul dela școala agronomică din Mănaștur drept grădinar pregătitor. Dintre proprietarii pometurilor, ce nu sînt în proprietatea statului, Altelea Sa c. și r. Archiducele Iosif s'a îndurat a primi, la rugarea ministrului, în pometul seu din Alesuth, tineri cari ar dori să facă anii de praxă.

Este de sine înțeles, că se ia în socotință și timpul de praxă, pe care unul sau altul l'ar fi făcut la vre-un pomet fie de stat fie particular aici neamintit și caro ar sta sub conducerea unui grădinar suprem, respective certificatele extradate de acesta sînt valabile pentru primirea în institut.

Practicanții primiți la pometul (grădînărit) din Alesuth, vor fi provăzuți cu locuință gratuită și afară de îmbrăcăminte și cu întreținerea completă, ear' cei primiți la pometurile de stat, afară de locuință vor fi provăzuți cu 60 cr. simbrie la zi.

Cererile pentru primire, instruite cu carte de botex, cu testimoniu școlar, cum și cu declarațiunea de învoire a părinților sau a tatorului sînt a se înainta de-a dreapta la Înaltul ministru sau la direcțiunea școalelor de grădînărit amintite, respective la adresa direcțiunii centrale a domeniului Archiducelui.

Atragem atențiunea părinților asu pra' acestui comunicat, îndemnându-i să-și aplice fiii lor la cursul de praxă în

pomărit, ca astfel să poată fi primiți și la institutul superior din Budapesta.

Sibiu, 1 August n. 1899.

Comitetul central al Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu.

În înșența presidiului:  
Pantaleon Lucața,  
membru în comitet.  
Victor Tordășianu,  
secretar.

**Societ. „Andreiu Șaguna“.**

Raportul general al comitetului despre activitatea societății „Andreiu Șaguna“, cu finea anului 1898/99.

(Urmare).

**Activitatea comitetului.**

A) În general.

Comitetul și-a început activitatea sa de dto cu 15 Septemvrie 1898 st. v., constituindu-se în modul următor:

Președinte Ilie Hociotă; notar și referent: Gerasim Popa.

A ales două comituri: una bibliografică și alta controlătoare, fiecare constătătoare din câte trei membri în sensul §-lui 68 din reg. afacerilor interne ale societății și 16 din statute.

A ținut în decursul anului acestuia 21 ședințe, dintre cari 14 ordinare și 7 extraordinare. Dintre acestea 20 au fost ținute sub presidiul ordinar, ear' una sub conducerea notarului Gerasim Popa, ca președinte ad hoc. În ședințele sale comitetul a adus concluse parte de natură administrativă, parte de natură literară, cari toate s'au executat, afară de cele ce au fost înaintate ca obiecte de dezbateri societăței.

Comitetul a dezbătut în ședințele sale mai multe produse literare, prezentate de singuratici membri ai societăței și a îngrijit ca organ executiv de mersul regulat al tuturor afacerilor interne.

B) În special.

În decursul anului acestuia s'au prezentat comitetului cu totul 13 operate, dintre cari 7 cu mențiunea de a fi cetite la ședința festivă, ear' restul pentru foia „Musa“. Censurînd comitetul operatele a admis din ele în concurență pentru ședința publică numai 3, ear' pentru foia „Musa“ 4; restul în număr de 6, ne corîspunzînd condițiunilor recerute a fost respinș și înapoiate autorilor. Cele primite de comitet și înaintate societăței au fost primite și de aceasta, afară de două. S'au prezentat comitetului și mai multe proiecte politice, parte originale parte traducerii, dintre cari unele au fost primite pentru foia „Musa“, altele însă fiind mai slabuțe au fos respinșe.

(Va urma).

**Din public.\*)**

Dare de seamă.

Criscior, 12 August n.

Cu ocaziunea producțiunii teatrale din 6 August st. n. dată de tinerimea noastră din loc și jur, în favorul bisericii noastre române gr.-or. din Criscior, au binevoit a da sacursul material și moral următorii marinișoși contribuiitori și suprasolvitori ai anume:

- Iuliu Popp 3 fl.; Pamfil Plastea 5 fl.; George Pleșa 3 fl.; Pavel Nișca 3 fl. 50 cr.; Petru Vêrciu 3 fl. 50 cr.; Lazar Stanciu 3 fl.; Ionaș Moț, familia 4 fl.; N. N. 2 fl.; Mihály Kilin 2 fl.; Stoikovits Bock 2 fl.; Mihaiu Grama 2 fl.; Alexandru Holda 2 fl.; Daniel Toth 2 fl.; Albert Kristyori 2 fl.; Ioan Trif 2 fl.; Iosif Bornemissza 2 fl.; George Almesael 2 fl.; Ioan Iancovits 2 fl.; Jenő Raffael 2 fl.; Aron Klein 2 fl.; Ioan Stanciu 2 fl.; Nicolae Iacob 2 fl.; Ioan Tulies 2 fl. 30 cr.; Nicolau Bedea 2 fl.; Sofia Faur 2 fl.; Nicolae Tobies 2 fl.; Samson Nișca 2 fl.; Dr. Török Arthur 3 fl.; Cornel Muntean 2 fl.; Sándor Piczek 2 fl.; Károly Belle 2 fl.; N. Fodorean 2 fl.; Ioan Nica 2 fl.; Maria Toda 1 fl.; Emanuel Popp 1 fl.; Ioan Nibariu 1 fl.; Ioan Lucaci 1 fl.; Kálmán Gagy 1 fl. 80 cr.; Alexandru Evșcan 1 fl.; Ioan Schiop 1 fl. 50 cr.; Arnold Fassbinder 1 fl.; Nicolae Toderăș 1 fl. 50 cr.; Atanasiu Bologa 1 fl.; Ema Dorman 1 fl.; Ioan Faur 1 fl.; Iosif Stureck 1 fl. 50 cr.; Ioan Crisza 1 fl. 50 cr.; Maria Pleșa 1 fl.; Lajos Szôcs 1 fl.; George Pantea 1 fl.; Gejza Kohn 1 fl.; Hermann Berkovits 1 fl.; Ferenc Czeglédi 1 fl.; Nicolae Adam 1 fl.; Kristyori nemzeti szövetség 1 fl.; Nagyné 1 fl.; Odôn Balia 1 fl.; Jurgiu Milton 1 fl.; Nicolae Hurdea 1 fl. 30 cr.; Ignatz Institor 1 fl. 50 cr.; Dr. Gyula Brück 1 fl. 50 cr.; Gyula Kállay 1 fl.; Dr. János Baumgarten 1 fl. 50 cr.; George Pașca 1 fl. 50 cr.; George Balta 1 fl.; George Copoș 50 cr.;

\*) Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta redacțiunea nu e responsabilă. Red.

Ioan Apra 30 cr.; Alexandru Furdul 50 cr.; Măli Zsombori 50 cr.; N. Trand-nik 30 cr.; August Bergényi 30 cr.; Ferenc Szentkirályi 30 cr.; Nicolae Moț 30 cr.; Alexandru Danciu 30 cr.; Albert Stureck 30 cr.; Iosif Marian 30 cr.; Maria Zapădi 30 cr.; Iosif Moisescu 30 cr.; Ludovica Văgzina 60 cr.; Ferencz Filo 50 cr.; Alexandru Elec 30 cr.; Ioan Marc 60 cr.; Agafia Lucaci 30 cr.; Lazer Crișan 60 cr. Suma fl. 123.30, Lapez fl. 61.99. Venit curat fl. 61.31, cari s'au transpus epitropiei parohiale din loc.

Primească deci și pe această cale mult stim. public participat sinea noastră mulțumită, tot asemenea și iubiiții nostri diletanți, cari n'au cruțat osteneala pentru buna scopul a producțiunii și ajungerea reșpului nobil propus.

În numele comitetului parohial:  
Ioan Perian, Alexandru Draia,  
paroh gr.-or. epitrop și cassar.

**MAI NOU.**

**Monumentul dela Presaca.**

Semnele împăcării maghiaro-române se ivesc în urma banchetului dela Arad, întocmai cum se ivesc ciupele după ploaie. Despre o astfel de nouă ciupeardă ni-se anunță următoarele:

Presaca (l. Zlatna), 11 Aug. n.

Azi s'a făcut aici desvîlirea monumentului, pe care ex-ministrul Lukács Béla din Zlatna l'a ridicat întru pomemoria tatălui seu, mamei sale și alor 5 frați ai sei, cari toți au pierit, împreună cu vre-o 600 alți Maghiari, în acest loc, la 24 Oct. 1848, omoriți de Români. După desvîlire s'au făcut slujbe funebrale. A servit țăntău protopopul romano-catolic din Zlatna, Csiki, care a rostit și o scurtă cuvîntare, pur religioasă. Alătura de el a stat la slujbă și protop. român gr.-cat. din Zlatna, Iuliu Montanu, înmbrăcat în ornate bisericesti și cu crucea în mână. Dar' n'a avut rol decât de — statist.

După aceea a urmat serviciu funebrel românesc, săvîrșit de preoții români gr.-or. Emanuel Beșa din Zlatna și Mihaiu Nicolă din Presaca. N'a fost destul atîta! Părintele Beșa (!) s'a apucat să țină și el vorbire, și încă politicoasă! Fiind cumnat al fraților Albini și aderent ai noilor goldiști dela Arad, Beșa, în vorbirea sa a răstălmăcit câțiva articoli din „Tribuna Poporului“ din era „înfrățirei“ și dai înainte pe tema patriotismului, pe tema Ungariei, ca patrie bună, pe tema înfrățirei maghiaro-române. A început vorbirea sa cu „dulce et decorum est pro patria mori“ și a continuat-o cu versurile lui Vörösmarty:

„Aldyvilág e kivül ninosen számodra hely Nagyivagon verjen sors keze, itt élned, halnod kell.“

Și cum induleitorul orator nu știe ungurește, și memoria nu-l prea ajută, s'a întemplat de s'ia poticnit, citînd, tocmai la „itt élned...“ Ca s'e-l scoată din necaz, Maghiarii din jur i-au șoptit: halnod kell; și el, bietul Beșa, a continuat: „és halnod kell“ (ceea-ce înseamnă, că aici trebuie să te culci!). Lumea a zîmbit. Unii Unguri totuși au fost încantați de patriotica vorbire. Români însă, cari din curiositate, ori de slujbă (unii notari) au fost de față și l'au auzit, s'au scandalizat!

După ceremonie Lukács Béla a dat o masă în Zlatna.

E cu atât mai gravă pășirea lui Beșa, că cum aflăm n'a fost rugat să vorbească, ci el și-a cerut voe să țină vorbirea.

Măne dăm raport detaliat.

**Sosiți în Sibiu.**

La 14 August n. 1899.

Hotel „Imperatul Romanilor“: Doza. proprietar din Macfalău; Dr. Krishaber, medic din Orosháza; Erdély cu familia, administrator din Lupeni; Casimir, Demetrescu, din București, d-na Făgărașan, d-na Roman, din Făgăraș, privatieri; Dr. Hase, profesor din Breslau; Brekner, fabricant din Tîrgul-Murêșului; Adam, Sporer, Radler, Stern, Bruck, din Viena; Glöck, Ghegler, din Budapesta, comercianți.

Hotel „Neurivier“: Angheliescu, privatier din Căneni; Burkhart, oficial din Craiova.

Hotel „Meltzer“: Stan, comptabil din Blaj; Milberg, monteur din Dresda; Bogdan, econom din Arpaș; Pletosu, profesor din Năsăud; Balog, Gross, din Deva, comercianți; Avram din Cerna, Giurca din Totoiu, Berghian din Drîmbar, Stănilă din Bătrăna, preoți.



# Cele mai bune copii le dă cerneala-copir neagră-violetă a lui Bayer.

# Cea mai bună cerneală de scris e cerneala-Japan a lui Bayer.

Unde nu se capătă o liferează direct fabrica chimică a lui Eduard Beyer în Teplitz.

[178] 81-50

## Bibliografie.

### A apărut:

Partea a VI-a din *Memoriul lui Iosif Sterca Șuluțiu* de Cârpeniș, membru fondator și membru în comitet al Asociației pentru literatura română și cultura poporului român. Sibiu, tip. W. Krafft. Este un volum de 297 pagini, cu conținut variat și interesant și costă 1 fl. 25 cr. + 10 cr. porto. Două sute fl. din prețul cărții, se vor da pentru casa națională, restul pentru alte scopuri filantropice. La sfârșitul cărții se adaugă o compoziție musicală: *Doina Metropolitului Alexandru Sterca Șuluțiu*, aranjată pe note pentru voce și piano. Partea cea mai mare a articolelor ce conține a mai fost publicată, prin foi și reviste, dar valoarea lor e permanentă. Între altele conține întreaga biografia *nefericitului Dragoș*.

*Ceva din trecutul orașului Suceava*, de Animpodist Daschevici. Tip. lui Hermann Beiner în Suceava.

A apărut în tipografia noastră cartea „*Principiile politice*” (după Dr. Fr. de Holtendorff) de Teodor V. Păcățian. Formatul 8° mare, cuprinsul 290 pagini, tiparul curat și cetet. Prețul 2 fl.

În cartea aceasta, de netăgăduită valoare literară, sunt tratate cu multă competență următoarele teme din domeniul politicii:

*Politica e — știință. — Politica e — artă. — Conexiunea științei și a artei de stat în procesul politic. — Raportul dreptului pozitiv cu politica. — Conflitele între manuirea dreptului și a politicii practice. — Raportul între morală și politică. — Scopurile ideale de stat. — Scopurile reale de stat. — Scopul de putere națională al statelor. — Scopul de drept individual în stat. — Scopul social-cultural al statului. — Armonia scopurilor de stat.*

O recomandăm cu căldură publicului român, iubitor de literatură științifică, în special însă celor ce, conform poziției lor sociale, sunt chemați să fie conducători politici ai poporului nostru. De vânzare în librăria institutului nostru.

*Almanachul tipografic*, anul al III-lea pe 1899, de dl George Filip, tipograf.

Acest Almanach este o lucrare artistică, tipărită în institutul de arte grafice „Minerva” a dlor Filip, Moroiu, Popovici și Tălășescu.

Cuprinde o bogată și foarte interesantă materie literară, științifică, comercială etc. Adresele ziarelor cotidiene din capitală cu personalul redacțiilor etc.

În text, pe lângă multe ilustrații artistice lucrate în diferite culori, menționăm două, în trei culori: una reprezentă o Română din Ardeal și alta un cort țigănesc.

Almanachul este elegant legat în pânză și se vinde cu 1 leu și 50 volumul.

*Bunacuvîntă*, de I. Bernard Krier, traducere liberă de Animpodist Daschevici, Suceava, red. și editura societății „Școala română”. Prețul 30 cr. (Figurează ca nr. 3 din biblioteca de petrecere și învățatură pentru tineret).

*Împăratul Marc Ulpiu Traian* (98—117 d. Chr.). Prelegere ținută la 16 Martie 1893 în localitățile „clubului român” din Suceava, de Animpodist Daschevici. Tip. conc. Arch. Silv. Morariu-Andrieșci în Cernăuți.

*Memoriile prințului Nicolae Șuțu, mare logofet al Moldovei — 1798—1871*, un volum scris în limba franceză și publicat de dl Panaioți Rizoș, a apărut în Viena zilele trecute. Volumul cuprinde patru părți și un număr de anexe. Interesează mai ales pe cei ce se ocupă de istoria relativ contemporană a României.

## „ENCICLOPEDIA ROMÂNĂ”

editată sub auspiciile și din însărcinarea Asociației pentru literatura română și cultura poporului român.

Dr. Corneliu Diaconovich, prim-secret. Asociației.

A apărut fascicolul XV. al acestei importante și mari publicații, și astfel după o muncă stăruitoare din partea direcției și a colaboratorilor publicul român are în mâinile sale deja atâtia jumătate a acestei opere unice în literatura română. Fasc. XV. cuprinde articolele Farina—Fulgurii, între cari o serie însemnată de articole mai mari și de interes special românesc, apoi articole istorice și etnografice, de geografie, de literatură și filosofie etc. Remarcăm articolele istorice și etnografice: Fărșeroși, Februarie (revoluția), Fini. Francez, Franci, Franco-german (răsobiul), Frătuți, etc.; biografii române: Farcaș, Fekete-Negruiș, Felix, Fētu, Filaret, Filep, Filimon, Filipescu, Flechtenmacher, Fleva, Flondor, Florescu, Florian, Fodor; biografii străine: Fawcett, Fénelon (M. Străjanu), Ferdinand, Ferry, Fichte, Filip, Fischer, Flammarion, Fotie, Fotino, Francisc, Francisc Iosif, Franklin, Frideric; articole de literatură și de filosofie: Farnec (Dragomirescu), Farsa (M. Străjanu), Fatalism (Dragomirescu), Faust (M. Străjanu), Făt frumos (Marienescu), Filosofia (Dragomirescu), Frumos (Dragomirescu); din materialul geografic: Fehér, Fessan, Finlanda, Fiume, Flandra, Florența, Focșani, Francia, Franzensbad, Frislanda; articole mai mari și mai interesante: Farmacia (Dr. I. Felix), Fauna (Dr. Leon), Febra, Fecondajul, Ferment, Feudalitate (Biron), Fidejuseime, Fier, Figura, Filologia (Tiktin), Filtru (Dr. Felix), Fisica, Fisiocratism, Fisiologia, Flagelanții (Dr. Radu), Flaut (Cerne), Floare, Flora, Fluier (Cerne), Folklore, Fondul religios-gr-or. bucovinean, Fort (Iannescu), Forta, Fortăreața, Fortificațiune, Fosfor, Franciscani, Franc-maçon, Fruct, Frunza.

Abonamentele se fac la W. Krafft în Sibiu (depoziț general pentru România: E. Storek, București) și se primesc numai pentru publicațiunea întreagă. Prețul de prenumărare: pentru un tom broșurat fl. 10.—, compactat fl. 11.60 (în România lei 25.—, resp. 28.50).

## Cursul pieței din Sibiu.

Din 14 August n. 1899.			
Hârtie-monetă română	Cump.	9.37	vënd. 9.42
Lire turcești			
Imperiali (15 R <sup>o</sup> aur)		18.85	19.95
Ruble rusești 100 r		126.—	127.—
Galbeni		5.61	5.66
Napoleon-d'ori		9.49	9.55
100 Marce germane		58.45	58.80
Livre sterling		11.92	12.02

## Bursa de Budapesta.

Din 12 August n. 1899.			
Renta de aur ung. 4%		118.50	
„ „ 4%		96.40	
„ „ val. cor. 6%		120.75	
Imprumutul căilor ferate ung.		120.20	
Bonuri rurale ung.		94.75	
„ croate-slavone		96.—	
Obligațiunile desp. regalilor		100.—	
Losuri pentru regularea Tisei și Seghedin		141.25	
Renta de hârtie austriacă		100.10	
„ de argint austriacă		100.—	
„ de aur austriacă		118.50	
Losuri austriace din 1860		137.50	
Acțiunile băncii austro-ungare		908.—	
„ de credit ung.		392.25	
„ de credit austr.		389.25	
Scrisuri fonciare ale institutului de credit și economii „Albina”		102.—	
Argintul		5.67	
Galbeni Imperătești		5.65	
Napoleon-d'ori		9.55	
Mărci 100 imp. germane		58.90	
London 10 Livre sterlingi		120.75	

## Bursa de Viena.

Din 12 August n. 1899.			
Renta de aur 4%		118.60	
Renta ung. v. c. 4%		96.40	
Imprumutul căilor ferate ung.		120.50	
Bonuri rurale ung.		94.50	
„ croate-slavone		96.25	
Renta de hârtie austriacă		100.15	
„ „ argint austriacă		100.10	
„ „ aur austriacă		118.60	
Losuri austriace din 1860		137.25	
Acțiunile băncii austro-ungare		906.—	
„ de credit ung.		391.—	
„ de credit austr.		391.40	

## Bursa de București.

Din 30 Iulie v.			
5% Renta perpetuă	4%	Fonc. rur.	83 1/2
5 „ am. 1881 100/1	5 „	urb. Buc. 91 1/2	
5 „ „ 1892 100/1	5 „	„ Iași 87	
5 „ „ 1898 100/1	Banca Națion.		2710
5 „ „ 1894 87 1/2	„ Agricolă		358
4 „ „ 1889 89	„ României		
5 „ „ 90.94 90	„ de secont		323
4 „ „ 1896 92	Dac. Rom.		444
4 „ „ 1898 92	Natională		466
Convertite rurale	Patria		
5% Obl. c. B. 1888	„ Construcții		77
4 1/2 „ „ 1890	„ Basalt artificial		
5% „ „ 1895	„ Tramv. nou		
5 „ Fonc. rur.	„ Baia centrală		134

Pentru redacție și editură responsabil: Andrei Baiteș. Proprietar: Pentru „Tipografia”, societate pe acțiuni: Iosif Marschall

Sz. 37—1899

[237] 3—3

## Pályázati hirdetmény.

Az Abruđbányai—Verespataki nehézképzés lap választmánya elhalálozás következtében megüresedett Abruđbányai főorvosi és lemondás következtében megüresedett Verespataki alorvosi állásra pályázatot hirdet.

Az Abruđbányai főorvosi állással 750 frt fizetés, 120 frt lótarás, 100 frt szálláspengés és 200 frt drágasági potlék.

A Verespataki alorvosi állással 550 frt fizetés, 120 frt lótarás, 60 frt szálláspengés és 200 frt drágasági potlék van összekötve.

Mindkét állás nyugdíjhoz van kötve. A pályázati határidő: 1899. augusztus hó 28-ik napja.

A pályázni kívánók felhivatnak a határidőig pályázati kérsőket orvostudori, szolgálati és erkölcsi bizonyítványokkal felszerelve a választmány elnökségének annál is inkább beadni, mivel az elkéssetten beérkezettek tekintetbe nem vétetnek.

Abruđbányán, 1898. augusztus 3.

Jánky Kálmán, Képes Ferenc, h. jegyző. h. elnök.

## Un tinér român

onest, ceva versat în afacerile notariale și care știe bine limba maghiară, se primește numai decât ca *adjunct de notar* în cancelaria notarială a subscrisului.

Respectivul primește un salariu lunar de 14 fl. v. a., viptul întreg, cuartir și luminat.

Reflectanții să se adreseze la subscrisul. [243] 1—3

Ioan Bunea,

notar în comuna Cacova, p. u. Orlat, comit Sibiuului.

## Cu preț redus!

A apărut și se află de vânzare la „Tipografia”, societate pe acțiuni în Sibiu

## Școlile din Blaj.

### Studiu istoric

de Nicolae Brânzeu,

profesor la liceul „I. C. Brătianu” în Pitești.

Prețul redus dela 1 fl. la 50 cr.

Pentru porto postal încă 5 cr. mai mult.

„Tipografia”, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Se află de vânzare:

George du Maurier

## TRILBY.

IN ROMANEȘTE

DE AFIN DE LA TUSCIA.

Prețul 1 fl. v. a plus 5 cr. porto.

La „Tipografia”, societate pe acțiuni în Sibiu se află de vânzare opul premiat și publicat de „Asociația unca transilvană pentru literatura română și cultura poporului român”

## POVEȘTI DIN POPOR

adunate de

Ioan Pop-Retegeanu.

Acest op, care se extinde pe 216 pagini, cuprinzând cele mai frumoase povești și la urmă o însemnare a provincialismelor, costă numai 50 cr. plus 10 cr. porto.

## Înștiințare.

### „Reuniunea femeilor române din Brașov” a înființat, după-cum se știe, UN INTERNAT.

cu scop de a instrui fetele din clasa de mijloc a societății românești în menajul casei, precum și în diferite lucruri de mână, ce cad în sfera unei bune econoame.

Reuniunea întreține și subvenționează acest internat cu o sumă considerabilă, numai ca se poată primi fetele cu taxa cât se poate de scăzută.

În acest internat se învață:

- a) a pregăti tot felul de mâncări;
- b) a spăla și călca tot felul de albituri;
- c) a croi și a coase cu mașina tot felul de albituri și vestminte;
- d) a cultiva legumi, și
- e) reguli igienice.

Pentru complectarea cunoștințelor câștigate în școală, s'a introdus și o școală de repetiție prevăzută în legile statului pentru copile dela 12—15 ani.

În această școală se va propune:

Limba română în	2 cursuri à 2 ore
Limba maghiară în	2 „ „ 2 ore
Limba germană	2 „ „ 2 ore
Aritmetica	2 „ „ 2 ore
Istoria și geografia	2 „ „ 2 ore
Istoria naturală și fizica în	2 „ „ 1 oră
Religia în	2 „ „ 1 oră
Desemn	1 „ „ 1 oră
Scrierea	1 „ „ 1 oră
Cântări	1 „ „ 1 oră
Gimnastica	1 „ „ 1 oră

În acest »Internat« se primesc fetele române, cari vor fi absolvat cel puțin 3 (trei) clase primare și vor fi implinit 12 ani.

De oare-ce prin reorganizarea cea nouă a instrucțiunii numărul orelor s'a înmulțit în mod considerabil, de aceea s'a statorit pentru completa întreținere și instrucțiune taxa de 14 fl. pe lună, plătită anticipativ.

Fetele orfane și sărace pot fi primite gratuit în »Internat«.

Fetele din Brașov, cari vor voi să petreacă numai peste zi în »Internat«, plătesc pentru toată instrucțiunea și pentru prânz și ojină câte 10 fl. pe lună.

De oare-ce numărul elevelor atât al celor cu plată, cât și al bursierelor este restrins, de aceea se învâta părinții și tutorii a se însinua, respective a înainta petițiunile înzestrate cu testimoniu de paupertate și cu actul de botex la subscrisa președintă până în 20 August st. v.

Primirea elevelor în »Internat« se va face dela 25 August încolo.

La primire are să aducă fiecare elevă albiturile și vestmintele necesare, precum și asternutul de pat

În legătură cu acest »Internat« Reuniunea în anul trecut a înființat și un »Orfelinat« pentru fetele orfane și sărace dela 16—12 ani; aceste fetele primesc întreținerea completă pe speșele Reuniunii și sunt obligate a cerceta școlile române gr-or. din loc.

Petițiunile pentru primire sunt a se adresa până în 20 August st. v.

Informațiunile mai deaproape se pot primi dela presidenta Reuniunii și dela actuarul acesteia.

Agnes Dușoiu, presidentă.

Lazar Nastasi, prof. gimn. și actuarul Reuniunii.

## Legea veterinară.

Atât primăriile comunale, cât și fiecare econom au trebuință să cunoască legea numită veterinară. Dl Tormay Béla, secretar de stat în ministerul de agricultură, a scos la lumină o explicare poporală a legii amintite. În această explicare se vorbește pe larg despre pasapoarte, de tîrgurile de vite, de boalele lipicioase și multe alte lucruri folositoare. Reuniunea agricolă română din Sibiu a tradus această carte în limba română poporală. Cartea se numește:

Învățătorul Munteanu

impărtășește economilor cele mai de lipsă cunoștințe

despre

## LEGEA VETERINARĂ

### BOALELE CONTAGIOASE

stănd cu dinșii la sfat în lungile seri ale iernii.

De Tormay Béla.

(134 pag. mari.)

Cartea costă 30 cr. (cu porto postal 35 cr.) și se poate cumpăra dela

„Tipografia”, societate pe acțiuni, Sibiu.